

URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/5/32.pdf>.

5. Дрьомов С.В. Питання множинного громадянства в Україні: шляхи нормативно-правового врегулювання URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/mnozhh_gromad-efbee.pdf.

6. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань подвійного громадянства» № 6178-1 від 27.03.2017 URL: http://nbuvipar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2831:zmini-do-zakonu-ukrajini-pro-gromadyanstvo-ukrajini-2&catid=71&Itemid=382.

7. Подвійне громадянство в Україні та світі: вигоди, ризики і перспективи. URL : <https://ckp.in.ua/articles/18870>.

Татаренко А.Ю.

студентка

Науковий керівник –

Наливайко Лариса Романівна,

професор кафедри загальноправових дисциплін юридичного факультету

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, професор,

Заслужений юрист України

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА: ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

На сучасному етапі розвитку України постало досить важливе питання щодо правового захисту людей, які не мають можливості оплатити надання їм правової допомоги, оскільки сьогодні кваліфікована юридична допомога зазвичай коштує недешево.

Таким чином 08 липня 2011 року було прийнято Закон України № 3671-VI «Про безоплатну правову допомогу». Відповідно до цього безоплатна правова допомога – правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел [1].

Слід зауважити, що для формування в Україні ефективної системи безоплатної правової допомоги, забезпечення її доступності та

якості створено Координаційний центр з надання правової допомоги [2, с. 193].

Закон виділяє два види безоплатної правової допомоги: первинну та вторинну.

Безоплатна первинна правова допомога – вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб (перш за все це надання правової інформації, консультацій та роз'яснень які стосуються правових питань, також сюди слід віднести складання заяв, скарг, а також інших документів які носять юридичний характер, та надання допомоги особі в забезпеченні доступу до вторинної правової допомоги).

Суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги Україні є: органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи приватного права, спеціалізовані установи, центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Щодо другого виду то це безоплатна вторинна правова допомога - вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя (включає в себе захист від обвинувачення, здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами, складення документів процесуального характеру).

Потрібно звернути увагу на суб'єктів, які мають право на таку допомогу, а саме особи, які перебувають під юрисдикцією України, якщо їхній середньомісячний дохід не перевищує двох розмірів прожиткового мінімуму, до розрахованого та затвердженого відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум», для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення [3], а також інваліди, які отримують пенсію або допомогу, що призначається замість пенсії, у розмірі, що не перевищує двох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб, діти, у тому числі діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти, які перебувають у складних життєвих обставинах, діти, які постраждали внаслідок воєнних дій чи збройного конфлікту, особи, до яких застосовано адміністративне затримання, особи, до яких застосовано адміністративний арешт,

особи, які відповідно до положень кримінального процесуального законодавства вважаються затриманими, особи, стосовно яких обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою [4], особи, на яких поширюється дія Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» [5], ветерани війни та особи, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», особи, які мають особливі заслуги та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, особи, які належать до числа жертв нацистських переслідувань [6].

Важливим елементом у безоплатній правовій допомозі є саме фінансування згідно статті 29 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» по-перше фінансування безоплатної первинної правової допомоги здійснюється за рахунок видатків Державного бюджету України на утримання відповідних органів виконавчої влади, місцевих бюджетів та інших джерел.

По-друге фінансування безоплатної вторинної правової допомоги здійснюється за рахунок видатків Державного бюджету України [1].

Багато хто погодиться з тим, що прийняття Закону країни «Про надання безоплатної правової допомоги» було досить доцільним, а головне в майбутньому сприятиме державі у забезпеченні належного виконання міжнародних зобов'язань у сфері захисту прав людини, запровадженні європейських стандартів у галузі надання правової допомоги та доступу до правосуддя.

Беручи до уваги досвід зарубіжних країн доцільно стверджувати, що значним кроком на шляху до вирішення проблеми безоплатної правової допомоги в Україні, стало впровадження юридичних клінік, які створюються як структурні підрозділи вищого навчального закладу і займаються наданням юридичної допомоги соціально незахищеним верствам населення на безоплатній основі.

Юридична клініка – це структурний підрозділ вищого навчального закладу або юридичного факультету відповідно до якого студенти, або фахівці у сфері права надають безкоштовні юридичні консультації особам, які не мають можливості звернутися за платною юридичною допомогою.

Тобто відбувається поєднання двох складових: соціальний (безкоштовна правова допомога) та навчальний (вдосконалення практичних знань та умінь студентів).

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України № 592 від 03 серпня 2006 року «Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу», юридична клініка є структурним підрозділом вищого навчального закладу III - IV рівнів акредитації, що здійснює підготовку фахівців за напрямом «Право», і створюється як база для практичного навчання та проведення навчальної практики студентів старших курсів [7].

У своїй діяльності юридична клініка керується наступними основними принципами: законності, об'єктивності, безвідплатності надання правової допомоги, повного інформування клієнта про правила роботи юридичної клініки, прозорості, компетентності та добросовісності.

Відповідно до ст. 59 Конституції України гарантує право кожного на правову допомогу та можливість її одержання безоплатно у випадках, передбачених законом [8]. Однак слід зауважити, щодо положення цієї статті, а саме частині можливості одержання правової допомоги безкоштовно, не достатньо реалізовані на даний час.

Але, все ж таки досліджуючи дане питання проблем розвитку надання безоплатної правової допомоги, слід звернути увагу, що Закон України «Про безоплатну правову допомогу» не містить жодної норми, яка була б присвячена діяльності юридичних клінік саме в Україні у забезпеченні громадян безоплатною правовою допомогою. Проте, саме цей нормативно-правовий акт має сприяти розв'язанню вказаної проблеми, визначивши основні засади функціонування юридичних клінік вже на законному, а не підзаконному рівні.

Отже, роблячи висновок даної теми потрібно зауважити, що українська держава має приділяти більше уваги проблемі правового захисту населення.

Розвиток громадянських інститутів які спрямовані з наданням безкоштовної правової допомоги а, особливо, юридичних клінік у профільних вищих навчальних закладах і факультетах, сприятиме правовій захищеності громадян, які не мають достатніх матеріальних можливостей звернутися до адвоката, щоб отримати платну юридичну консультацію тощо.

Однак не зважаючи на прийняття закону «Про безоплатну правову допомогу», зазначена проблема безоплатної допомоги все ж таки залишається не розв'язаною, оскільки норми цього закону не регламентують подані актуальні питання.

Відповідно до вище зазначеного, сучасний стан національного

законодавства з питань малозабезпечених верств населення безоплатною правовою допомогою потребує подальшого реформування, в тому числі за допомогою наповнення міжнародно-правових норм в законодавчі акти України.

1. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 08.07.2011 р. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 51. Ст. 577.

2.Ткачук А.С. Безоплатна правова допомога: переваги та недоліки. Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції 2017 р. м. Одеса. С. 193-197.

3. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15.07.1999 р. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 38. Ст. 348.

4. Кримінального процесуального кодексу України 13.04.2012 р. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10. № 11-12. № 13. Ст.88.

5. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закону України від 08.07.2011 р. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 16. Ст.146.

6. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 45. Ст. 425.

8. Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу: Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2006 р. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 592

5. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

Рец Віолетта Володимирівна
курсант

Науковий керівник –

Юніна Марина Петрівна,
*доцент кафедри цивільного права
та процесу Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ, к.ю.н., доц.*

ІНСТИТУТ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Сьогодні в Україні досить гостро постала проблема захисту та охорони прав і свобод людини. Необхідність у створенні зручного та ефективного правозахисного механізму турбує не одне покоління правознавців, які сьогодні досить ефективно працюють над даною проблемою. У Конституції України визначено пріоритет цінності прав і свобод людини і громадянина у ст. 3: «Людина, її життя і здоров'я,